Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 13. februára 2025 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych a obchodných veciach – Právomoc, uznávanie a výkon rozsudkov v občianskych a obchodných veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Osobitná právomoc – Článok 8 bod 1 – Viacero žalovaných – ‚Navzájom tak súvisiace' nároky, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne – Článok 102 ZFEÚ – Pojem ‚podnik' – Materská a dcérska spoločnosť – Porušenie zo strany dcérskej spoločnosti – Domnienka rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti – Spoločná a nerozdielna zodpovednosť – Rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže – Žaloby o náhradu škody"

Vo veci C-393/23,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) z 23. júna 2023 a doručený Súdnemu dvoru 28. júna 2023, ktorý súvisí s konaním:

Athenian Brewery SA,

Heineken NV

proti

Macedonian Thrace Brewery SA,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda štvrtej komory I. Jarukaitis, vykonávajúci funkciu predsedu piatej komory, sudcovia D. Gratsias (spravodajca) a E. Regan,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Lamote, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 6. júna 2024,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Athenian Brewery SA a Heineken NV, v zastúpení: R. Dufour a E. Pijnacker Hordijk, advocaten,

* Jazyk konania: holandčina.

– Macedonian Thrace Brewery SA, v zastúpení: A. J. M. J. de Moncuit de Boiscuillé, avocat, J. W. Fanoy, P. A. Fruytier, T. S. Hoyer a H. J. van Maanen, advocaten,

– Európska komisia, v zastúpení: S. Noë a W. Wils, splnomocnení zástupcovia,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 26. septembra 2024,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 8 bodu 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťami Athenian Brewery SA (ďalej len „AB“), Heineken NV a Macedonian Thrace Brewery SA (ďalej len „MTB“) vo veci žaloby o určenie spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti spoločností AB a Heineken za náhradu škody, ktorá vznikla spoločnosti MTB z dôvodu porušenia článku 102 ZFEÚ a článku 2 Nomos 3959/2011 Prostasia tou eleutherou antagonismou (zákon č. 3959 o ochrane hospodárskej súťaže) z 20. apríla 2011 (FEK A’ 93), ktorého sa dopustila AB.

Právny rámec

Nariadenie (ES) č. 1/2003

3 Článok 5 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [101] a [102 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205), nazvaný „Právomoci orgánov hospodárskej súťaže členských štátov“, v prvej vete stanovuje:

„Orgány hospodárskej súťaže členských štátov majú právomoc na uplatňovanie článkov [101] a [102 ZFEÚ] v jednotlivých prípadoch. …“

4 Článok 16 tohto nariadenia, nazvaný „Jednotné uplatňovanie súťažného práva [S]poločenstva“, v odseku 1 stanovuje:

„Keď vnútroštátne súdy rozhodujú o dohodách, rozhodnutiach alebo postupoch podľa článku [101] alebo [102 ZFEÚ], ktoré sú už predmetom rozhodnutia [Európskej k]omisie, nemôžu prijať rozhodnutia, ktoré sú v rozpore s rozhodnutím prijatým Komisiou. Musia sa vyhnúť takým rozhodnutiam, ktoré by boli v rozpore s rozhodnutím, o ktorom uvažuje Komisia v postupe, ktorý iniciovala. Na tento účel môžu vnútroštátne súdy posúdiť, či je nevyhnutné zastaviť príslušný postup. Táto povinnosť nemá vplyv na práva a povinnosti podľa článku [267 ZFEÚ].“

5 Podľa článku 23 ods. 2 písm. a) uvedeného nariadenia Komisia môže rozhodnutím uložiť podnikom alebo združeniam podnikov pokuty, keď úmyselne alebo z nedbalosti porušujú článok 101 alebo článok 102 ZFEÚ.

Nariadenie č. 1215/2012

6 Odôvodnenia 15, 16 a 21 nariadenia č. 1215/2012 znejú:

„(15) Normy právomoci by mali byť ľahko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného. Právomoc založená na tomto kritériu by mala byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet sporu alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iný hraničný ukazovateľ. Bydlisko právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci.

(16) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho riadneho výkonu súdnictva. Existencia takejto úzkej väzby by mala zaručiť právnu istotu a vylúčiť, že osoba by bola žalovaná na súde členského štátu, s čím nemohla rozumne predvídať. …

…

(21) V záujme harmonického výkonu súdnictva je potrebné minimalizovať možnosť súbežných konaní a zaručiť, že sa v rôznych členských štátoch nevydajú nezlučiteľné rozsudky. Musí existovať jasný a účinný spôsob riešenia prípadov litispendencie, súvisiacich nárokov a na odstránenie problémov, ktoré vyplývajú z rozdielneho určovania času, kedy začalo konanie, v právnych poriadkoch jednotlivých štátov. Na účely tohto nariadenia by sa mal tento čas definovať osobitne.“

7 Článok 4 ods. 1 tohto nariadenia, ktorý sa nachádza v jeho oddiele 1 kapitoly II, nazvanom „Všeobecné ustanovenia“, znie:

„Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

8 Článok 5 ods. 1 uvedeného nariadenia, ktorý patrí do toho istého oddielu, stanovuje:

„Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe kritérií upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.“

9 Článok 8 bod 1 tohto istého nariadenia, ktorý sa nachádza v jeho oddiele 2 kapitoly II, nazvanom „Osobitná právomoc“, stanovuje:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

1. ak ide o jedného z viacerých žalovaných, na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach;

…“

Smernica 2014/104/EÚ

10 Článok 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1), nazvaný „Účinok vnútroštátnych rozhodnutí“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa porušenie práva hospodárskej súťaže konštatované v konečnom rozhodnutí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže alebo preskúmacieho súdu považovalo za nevyvrátiteľne preukázané na účely žalôb o náhradu škody podaných na ich vnútroštátne súdy podľa článku 101 alebo 102 ZFEÚ alebo podľa vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže.

2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade konečného rozhodnutia uvedeného v odseku 1 v inom členskom štáte mohlo byť toto konečné rozhodnutie predložené pred vnútroštátnymi súdmi v súlade s vnútroštátnym právom aspoň ako dôkaz *prima facie* skutočnosti, že došlo k porušeniu práva hospodárskej súťaže, a aby sa podľa potreby mohlo posudzovať spolu s akýmkoľvek ďalším dôkazom predloženým účastníkmi.

3. Týmto článkom nie sú dotknuté práva a povinnosti [práva a povinnosti vnútroštátnych súdov – *neoficiálny preklad*] podľa článku 267 ZFEÚ.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

11 AB a MTB sú pivovary so sídlom v Grécku vykonávajúce svoju činnosť na gréckom trhu s pivom. AB je súčasťou skupiny Heineken, ktorej materská spoločnosť, Heineken, má sídlo v Amsterdame (Holandsko). Heineken určuje stratégiu a ciele skupiny. Nevykonáva však v Grécku žiadnu prevádzkovú činnosť. V období od septembra 1998 a 14. septembra 2014 Heineken nepriamo vlastnila približne 98,8 % podiel na základnom imaní spoločnosti AB.

12 Rozhodnutím z 19. septembra 2014 Epitropi Antagonismou (orgán na ochranu hospodárskej súťaže, Grécko) konštatoval, že AB zneužívala svoje dominantné postavenie na gréckom trhu s pivom v období uvedenom v predchádzajúcom bode a že toto konanie predstavovalo jediné a pokračujúce porušenie článku 102 ZFEÚ a článku 2 zákona č. 3959 o ochrane hospodárskej súťaže. Hoci MTB požiadala orgán na ochranu hospodárskej súťaže, aby zahrnul Heineken do vyšetrovania, tento orgán sa v tomto rozhodnutí najmä domnieval, že nič nepreukazuje priamu účasť spoločnosti Heineken na konštatovaných porušeniach a že na základe osobitných okolností nemožno predpokladať, že Heineken mala na AB rozhodujúci vplyv. Uvedený orgán sa v uvedenom rozhodnutí nevyjadril k vyvrátiteľnej domnienke uznanej v judikatúre Súdneho dvora, podľa ktorej v osobitnom prípade, keď materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní celé alebo takmer celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, táto materská spoločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie tejto dcérskej spoločnosti a možno voči nej vyvodiť zodpovednosť za porušenie rovnako ako voči uvedenej dcérskej spoločnosti (ďalej len „domnienka rozhodujúceho vplyvu a zodpovednosti materskej spoločnosti“).

13 MTB podala na Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) žalobu, ktorou sa domáhala, aby boli AB a Heineken vyhlásené za spoločne a nerozdielne zodpovedné za porušenie uvedené v predchádzajúcom bode, a teda aby im bola spoločne a nerozdielne uložená povinnosť

nahradiť celú škodu, ktorá vznikla spoločnosti MTB z dôvodu tohto porušenia. AB a Heineken naopak navrhli najmä, aby Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) vyhlásil, že nemá právomoc rozhodnúť o žalobe proti spoločnosti AB. Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) rozhodol, že na základe článku 4 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 má právomoc rozhodovať o žalobách podaných proti spoločnosti Heineken, pretože sídlo tejto spoločnosti sa nachádza v Amsterdame. Naopak vyhovel návrhu na určenie nedostatku právomoci, ktorý podali AB a Heineken, a odmietol svoju právomoc vo vzťahu k spoločnosti AB z dôvodu neexistencie „navzájom tak súvisiacej“ väzby v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 medzi žalobou podanou proti spoločnosti Heineken a žalobou podanou proti spoločnosti AB, že by bolo vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.

14 Gerechtshof Amsterdam (Odvolací súd Amsterdam, Holandsko), na ktorý bolo podané odvolanie, zrušil rozhodnutie Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame), zamietol incidenčný návrh spoločností AB a Heineken a vrátil vec tomuto súdu na nové preskúmanie a rozhodnutie vo veci samej. Tento odvolací súd sa v podstate domnieval, že tieto spoločnosti sa nachádzali v rovnakej skutkovej situácii a že nemožno s dostatočnou istotou vylúčiť, že tvoria jeden a ten istý podnik.

15 AB a Heineken podali kasačný opravný prostriedok na vnútroštátny súd, Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko).

16 Tento súd uviedol, že vec, o ktorej rozhoduje, sa odlišuje od veci, ktorej sa týkal rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), v ktorom Súdny dvor najmä rozhodol, že žaloby proti podnikom, ktoré sa z geografického a časového hľadiska rôznym spôsobom zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení zákazu kartelov podľa práva Únie konštatovanom rozhodnutím Komisie, boli „navzájom tak súvisiace“, že bolo vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne. V prejednávanej veci však porušenie pravidiel hospodárskej súťaže nebolo konštatované rozhodnutím Komisie, ale vnútroštátnym orgánom na ochranu hospodárskej súťaže. Okrem toho je nesporné, že samotná Heineken nepôsobila na gréckom trhu s pivom a žaloba, ktorú proti nej podala MTB, sa zakladala výlučne na rozhodujúcom vplyve, ktorý mala na správanie spoločnosti AB. V prípade, ako je to v prejednávanej veci, keď žalovaný odôvodnene spochybňuje, že uplatňoval takýto vplyv, vzniká otázka, či v súlade s kritériom stanoveným Súdnym dvorom v rozsudkoch z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), a zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449), možno vychádzať z domnienky rozhodujúceho vplyvu a zodpovednosti materskej spoločnosti, pričom v takom prípade by mal súd, na ktorý bola podaná žaloba, uznať svoju právomoc rozhodnúť vo veci, pokiaľ sa dotknutej materskej spoločnosti nepodarí bez podrobného dôkazného konania túto domnienku vyvrátiť.

17 Za týchto okolností Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Musí súd v mieste sídla materskej spoločnosti pri skúmaní svojej právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia [č. 1215/2012] v situácii, akou je situácia v konaní vo veci samej, vo vzťahu k dcérskej spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte v rámci skúmania požiadavky úzkej súvislosti stanovenej v tomto ustanovení použiť domnienku rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, ktorá je predmetom sporu, uznanú hmotným právom hospodárskej súťaže?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Ako sa potom má v tejto súvislosti konkretizovať kritérium formulované v rozsudkoch [z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37),] a [zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449)]? Pokiaľ sa popiera existencia rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, postačí v tomto prípade na domnienku existencie právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia [č. 1215/2012] vo vzťahu k tejto dcérskej spoločnosti zistenie, že nemožno vopred považovať za vylúčené, že takýto rozhodujúci vplyv existoval?“

O prejudiciálnych otázkach

18 Svojimi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 8 bod 1 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v prípade žalôb o uloženie povinnosti materskej spoločnosti a jej dcérskej spoločnosti spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorá vznikla z dôvodu, že táto dcérska spoločnosť porušila pravidlá hospodárskej súťaže, súd podľa sídla materskej spoločnosti, na ktorý boli podané tieto žaloby, sa na účely určenia svojej medzinárodnej právomoci opiera výlučne o domnienku, že ak materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní celé alebo takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, má na túto dcérsku spoločnosť rozhodujúci vplyv.

19 Článok 8 bod 1 nariadenia č. 1215/2012 stanovuje, že osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať, ak ide o jedného z viacerých žalovaných, na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že nároky sú navzájom „tak súvisiace“, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.

20 Cieľ pravidla určenia právomoci uvedeného v článku 8 bode 1 nariadenia č. 1215/2012 reaguje v súlade s odôvodneniami 16 a 21 tohto nariadenia na snahu uľahčiť riadny výkon spravodlivosti, minimalizovať možnosť súbežných konaní, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozhodnutí vydaných v rozličných členských štátoch (rozsudok zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, bod 34 a citovaná judikatúra).

21 Keďže sa však toto pravidlo osobitnej právomoci odchyľuje od všeobecnej zásady, že právomoc má súd v mieste bydliska žalovaného, ktorá je zakotvená v článku 4 nariadenia č. 1215/2012, treba ho vykladať striktne, pretože nemožno pripustiť výklad idúci nad rámec prípadov výslovne uvedených v tomto nariadení (rozsudok zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, bod 35 a citovaná judikatúra).

22 Z toho vyplýva, že na uplatnenie článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 treba preskúmať, či existuje medzi jednotlivými žalobami podanými tým istým žalobcom proti rôznym žalovaným taká spojitosť, že je tu záujem konať a rozhodovať o nich spoločne a predísť tak možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach. V tejto súvislosti na to, aby sa rozhodnutia mohli považovať za navzájom nezlučiteľné, nestačí, že je rozdielny výsledok sporu, ale je ešte potrebné, aby bol tento rozdiel zasadený do rámca rovnakej skutkovej a právnej situácie (rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, bod 20 a citovaná judikatúra).

23 Súdny dvor však rozhodol, že pravidlo stanovené v článku 8 bode 1 nariadenia č. 1215/2012 nemožno vykladať v tom zmysle, že umožňuje žalobcovi podať žalobu proti viacerým žalovaným s jediným cieľom vyňať jedného z týchto žalovaných z právomoci súdov štátu, v ktorom má bydlisko, a tým obísť normu právomoci uvedenú v tomto ustanovení tým, že umelo vytvorí alebo zachová podmienky uplatnenia uvedeného ustanovenia (rozsudok zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, bod 43 a citovaná judikatúra).

24 Súdny dvor tiež konštatoval, že predpoklad, že žalobca podal žalobu proti viacerým žalovaným s jediným cieľom vyňať jedného z nich z právomoci súdu štátu, v ktorom má bydlisko, je však vylúčený, ak existuje úzka súvislosť medzi žalobami podanými proti každému zo žalovaných v čase ich podania, to znamená, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach (pozri analogicky rozsudky z 11. októbra 2007, Freeport, C-98/06, EU:C:2007:595, bod 54; z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, bod 28, ako aj zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, bod 44 a citovanú judikatúru). Na základe toho dospel k záveru, že v prípade žalôb, ktoré sú v čase ich podania spojené v zmysle článku 6 bodu 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42), ktorý zodpovedá článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 môže konajúci súd konštatovať prípadné zneužitie pravidla právomoci stanoveného v tomto ustanovení len v prípade presvedčivých dôkazov, ktoré mu umožnia dospieť k záveru, že žalobca umelo vytvoril alebo zachoval podmienky uplatnenia uvedeného ustanovenia (pozri analogicky rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, bod 29).

25 Prináleží teda vnútroštátnemu súdu, aby posúdil existenciu rovnakej právnej a skutkovej situácie s prihliadnutím na všetky relevantné okolnosti veci, ktorú prejednáva, pokiaľ ide o žaloby smerujúce proti viacerým žalovaným, a aby sa ubezpečil, že cieľom žalôb podaných iba proti jednému zo žalovaných, ktorého bydlisko odôvodňuje právomoc konajúceho súdu, nie je umelo splniť podmienky uplatnenia článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska, C-832/21, EU:C:2023:635, body 42 a 45). Súdny dvor však vnútroštátnemu súdu môže poskytnúť prvky výkladu práva Únie, ktoré sú relevantné na účely tohto posúdenia.

26 Z tohto hľadiska treba pripomenúť, že Súdny dvor rozhodol, že podmienka existencie rovnakej právnej a skutkovej situácie sa má považovať za splnenú, ak sa na viaceré podniky, ktoré sa zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, konštatovanom v rozhodnutí Komisie, ako na žalovaných, vzťahujú žaloby založené na ich účasti na tomto porušení, a to napriek skutočnosti, že z geografického a časového hľadiska sa na vykonaní dotknutého kartelu zúčastnili rôznym spôsobom (pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, bod 21).

27 Ako v podstate uviedla generálna advokátka v bode 40 svojich návrhov, to isté treba konštatovať aj v prípade žalôb založených na účasti spoločnosti na porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a podaných proti tejto spoločnosti, ako aj proti jej materskej spoločnosti, a v ktorých sa uvádza, že tieto spoločnosti spoločne tvoria jeden a ten istý podnik.

28 Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže sa týka činnosti podnikov, takže vzhľadom na to, že zodpovednosť za škodu vyplývajúcu z porušenia pravidiel hospodárskej súťaže Únie má osobnú povahu, je úlohou podniku, ktorý porušuje tieto pravidlá, zodpovedať za škodu spôsobenú porušením (rozsudok zo 14. marca 2019, Skanska Industrial Solutions a i., C-724/17, EU:C:2019:204, body 30 a 31, ako aj citovaná judikatúra).

29 Ak sa teda preukáže, že spoločnosť a jej dcérska spoločnosť sú súčasťou tej istej hospodárskej jednotky, a preto tvoria jeden podnik v zmysle pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, rozhodujúca je samotná existencia tejto hospodárskej jednotky, ktorá sa dopustila porušenia a ktorá rozhodujúcim spôsobom určuje zodpovednosť jednej alebo druhej spoločnosti tvoriacej podnik, za protisúťažné správanie tohto podniku. Z tohto dôvodu pojem „podnik“ a prostredníctvom neho pojem „hospodárska jednotka“ automaticky vedú k spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti subjektov, ktoré tvoria hospodársku jednotku v čase spáchania porušenia (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, body 43 až 44).

30 V tejto súvislosti skutočnosť, že ako v prejednávanej veci spoločná a nerozdielna zodpovednosť materskej spoločnosti a jej dcérskej spoločnosti za porušenie pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže nebola konštatovaná v konečnom rozhodnutí Komisie, nebráni uplatneniu článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 na takéto žaloby.

31 Naopak, ako uviedla generálna advokátka v bode 56 svojich návrhov, práve v takom prípade existuje riziko vydania nezlučiteľných rozhodnutí v rámci rovnakej skutkovej a právnej situácie. Ako však vyplýva z odôvodnenia 21 nariadenia č. 1215/2012, cieľom ustanovenia článku 8 bodu 1 tohto nariadenia je práve zabrániť takémuto riziku.

32 Konečné rozhodnutia Komisie o porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže sú totiž v súlade s článkom 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 záväzné pre každý súd členského štátu, ktorý rozhoduje o tom istom porušení. Naproti tomu, hoci sú členské štáty v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2014/104 povinné zabezpečiť, aby ich vnútroštátne súdy boli viazané len konečnými rozhodnutiami ich vlastných orgánov hospodárskej súťaže, ktoré rozhodli o takomto porušení, pokiaľ ide o analogické rozhodnutia prijaté orgánom hospodárskej súťaže iného členského štátu, odsek 2 tohto článku 9 stanovuje len povinnosť členských štátov zabezpečiť, aby takéto rozhodnutia mohli byť predložené ich vnútroštátnym súdom ako dôkaz *prima facie* skutočnosti, že došlo k porušeniu.

33 Tento výklad článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 v tom zmysle, že toto ustanovenie sa uplatňuje aj v prípade žalôb podaných proti materskej spoločnosti a zároveň proti jej dcérskej spoločnosti, s ktorou prvá uvedená spoločnosť tvorí hospodársku jednotku a ktoré sú založené na účasti dcérskej spoločnosti na porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, je v súlade s cieľmi predvídateľnosti pravidiel právomoci a zásadou právnej istoty uvedenými v odôvodneniach 15 a 16 tohto nariadenia.

34 Podľa judikatúry Súdneho dvora zásada právnej istoty najmä vyžaduje, aby pravidlá osobitnej právomoci boli vykladané tak, aby umožnili bežne informovanému žalovanému rozumne predpokladať, na akom súde, okrem súdu štátu jeho bydliska, môže byť žalovaný (rozsudok z 13. júla 2006, Reisch Montage, C-103/05, EU:C:2006:471, bod 25).

35 Tak je to v prípade materskej spoločnosti a jej dcérskej spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte. Vzhľadom na úvahy uvedené v bodoch 28 a 29 tohto rozsudku totiž každá z týchto dvoch spoločností môže rozumne predpokladať, že v prípade porušenia pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ktorého sa dopustila jedna z nich, môže byť žalovaná na súdoch členského štátu bydliska druhej spoločnosti s cieľom vyjadriť sa k žalobám založeným na tomto porušení.

36 V prejednávanej veci sa vnútroštátny súd konkrétne pýta, aké dôsledky má pre prípadné uplatnenie článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012 jednak skutočnosť, že žalobca sa na podporu svojich žalôb proti spoločnosti, ktorá sa zúčastnila porušenia pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ako aj proti spoločnosti, ktorá vlastní celé alebo takmer celé základné imanie materskej spoločnosti, uplatňuje domnienku rozhodujúceho vplyvu a zodpovednosti materskej spoločnosti, a jednak skutočnosť, že druhá spoločnosť odmieta, že mala rozhodujúci vplyv na svoju dcérsku spoločnosť a tvorila s ňou hospodársku jednotku.

37 V tejto súvislosti treba v prvom rade pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry v osobitnom prípade, že materská spoločnosť vlastní priamo alebo nepriamo celé alebo takmer celé základné imanie svojej dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, existuje vyvrátiteľná domnienka rozhodujúceho vplyvu a zodpovednosti materskej spoločnosti, podľa ktorej uvedená materská spoločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na správanie svojej dcérskej spoločnosti (rozsudok z 26. októbra 2017, Global Steel Wire a i./Komisia, C-457/16 P a C-459/16 P až C-461/16 P, EU:C:2017:819, bod 84, ako aj citovaná judikatúra).

38 Táto domnienka bola rozvinutá v rámci toho, že dotknuté podniky napadli rozhodnutia Komisie, ktorými sa konštatovala ich účasť na porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a ktorým im boli uložené pokuty podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003. V tomto kontexte Súdny dvor spresnil, že na domnienku, že materská spoločnosť skutočne uplatňuje rozhodujúci vplyv na obchodnú politiku dcérskej spoločnosti, postačuje, ak Komisia preukáže, že táto materská spoločnosť vlastní podiel zodpovedajúci celému alebo takmer celému základnému imaniu tejto dcérskej spoločnosti. Následne môže Komisia považovať materskú spoločnosť za spoločne a nerozdielne zodpovednú za zaplatenie pokuty, ktorá bola uložená jej dcérskej spoločnosti, ak táto materská spoločnosť, ktorej prináleží vyvrátenie tejto domnienky, nepredloží dostatočné dôkazy, ktoré preukazujú, že jej dcérska spoločnosť sa na trhu správa nezávisle (rozsudok z 26. októbra 2017, Global Steel Wire a i./Komisia, C-457/16 P a C-459/16 P až C-461/16 P, EU:C:2017:819, bod 84, ako aj citovaná judikatúra).

39 Hoci bola domnienka rozhodujúceho vplyvu a zodpovednosti materskej spoločnosti rozvinutá v rámci napadnutia rozhodnutí Komisie prijatých na základe článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003, môže sa uplatniť aj v prípade žaloby fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá tvrdí, že jej bola spôsobená ujma z dôvodu účasti spoločnosti na porušení pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, podanej proti inej spoločnosti, ktorá vlastní celé alebo takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti.

40 Súdny dvor totiž rozhodol, že pojem „podnik“ v zmysle pravidiel práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ktorý je autonómnym pojmom tohto práva, nemôže mať iný význam v kontexte ukladania pokút zo strany Komisie podľa článku 23 ods. 2 nariadenia č. 1/2003 a v kontexte žalôb o náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže (rozsudok zo 6. októbra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, bod 38).

41 V druhom rade treba uviesť, že z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v štádiu preskúmania medzinárodnej právomoci súd, na ktorý bola podaná žaloba, neskúma ani prípustnosť, ani dôvodnosť návrhu, ale identifikuje výlučne väzby so štátom sídla súdu, ktoré odôvodňujú jeho právomoc podľa článku 8 bodu 1 nariadenia č. 1215/2012.

42 Hoci je pravda, že nariadenie č. 1215/2012 výslovne nespresňuje rozsah kontrolných povinností, ktoré majú vnútroštátne súdy pri preskúmaní ich medzinárodnej právomoci, pokiaľ ide o aspekt vnútroštátneho procesného práva, ktorý toto nariadenie nemá zjednotiť, Súdny dvor napriek tomu rozhodol, že uplatnenie relevantných pravidiel vnútroštátneho procesného práva nesmie ohroziť potrebný účinok uvedeného nariadenia. Hoci cieľ právnej istoty vyžaduje, aby vnútroštátny súd, ktorému bola vec predložená, mohol jednoducho rozhodnúť o svojej vlastnej právomoci bez toho, aby bol povinný rozhodnúť vo veci samej, povinnosť vykonať už v tomto štádiu konania podrobné dôkazné konanie, pokiaľ ide o relevantné skutkové okolnosti týkajúce sa tak právomoci, ako aj merita veci, by mohla prejudikovať preskúmanie jej dôvodnosti (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. januára 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, body 61 až 63 a citovanú judikatúru).

43 Okrem toho Súdny dvor tiež spresnil, že tak cieľ riadneho výkonu spravodlivosti, ako aj rešpektovanie autonómie súdu pri výkone jeho úloh vyžadujú, aby súd, ktorému bola vec predložená, mohol preskúmať svoju medzinárodnú právomoc z hľadiska všetkých informácií, ktoré má k dispozícii, prípadne vrátane informácií poskytnutých žalovaným (pozri v tomto zmysle rozsudky z 28. januára 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, bod 64, a zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, bod 45).

44 V tomto ohľade, pokiaľ ide o existenciu spojitosti, budú teda relevantné informácie, ktoré majú preukázať, že predmetom žaloby je tá istá skutková a prípadne právna situácia. Tento súd preto môže na účely preukázania spojitosti považovať za preukázané relevantné tvrdenia žalobcu, pokiaľ ide o podmienky mimozmluvnej zodpovednosti uvedené v jeho žalobách (pozri analogicky rozsudok zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding, C-12/15, EU:C:2016:449, bod 44 a citovanú judikatúru).

45 V dôsledku toho v takej situácii, o akú ide vo veci samej, sa súd, ktorému bola vec predložená, môže obmedziť na preskúmanie, či nie je *a priori* vylúčené, že existoval rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť, aby mohol vyhlásiť, že má právomoc, pokiaľ mu to umožňuje vnútroštátne právo.

46 Tak je to v prípade, ak žalobca poukazuje na domnienku rozhodujúceho vplyvu a zodpovednosti materskej spoločnosti. Overenie neexistencie umelo vytvorenej žaloby podanej proti materskej spoločnosti, ktorej sídlo odôvodňuje právomoc súdu, na ktorý bola podaná žaloba, však predpokladá, že žalovaní sa môžu odvolávať na dôkazy svedčiace buď o tom, že materská spoločnosť priamo alebo nepriamo nevlastní celé alebo takmer celé základné imanie uvedenej dcérskej spoločnosti, alebo o tom, že táto domnienka by mala byť napriek tomu vyvrátená.

47 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položené otázky odpovedať tak, že článok 8 bod 1 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby v prípade žalôb o uloženie povinnosti materskej spoločnosti a jej dcérskej spoločnosti spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorá vznikla z dôvodu, že táto dcérska spoločnosť porušila pravidlá hospodárskej súťaže, súd podľa sídla materskej spoločnosti, na ktorý boli podané tieto žaloby, sa na účely určenia svojej medzinárodnej právomoci opiera výlučne o domnienku, že ak materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní celé alebo takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti, ktorá sa

dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, má na túto dcérsku spoločnosť rozhodujúci vplyv, pokiaľ žalovaní nie sú zbavení možnosti odvolávať sa na dôkazy svedčiace buď o tom, že táto materská spoločnosť priamo alebo nepriamo nevlastní celé alebo takmer celé základné imanie uvedenej dcérskej spoločnosti, alebo o tom, že táto domnienka by mala byť napriek tomu vyvrátená.

O trovách

48 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 8 bod 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach

sa má vykladať v tom zmysle, že:

nebráni tomu, aby v prípade žalôb o uloženie povinnosti materskej spoločnosti a jej dcérskej spoločnosti spoločne a nerozdielne nahradiť škodu, ktorá vznikla z dôvodu, že táto dcérska spoločnosť porušila pravidlá hospodárskej súťaže, súd podľa sídla materskej spoločnosti, na ktorý boli podané tieto žaloby, sa na účely určenia svojej medzinárodnej právomoci opiera výlučne o domnienku, že ak materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní celé alebo takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti, ktorá sa dopustila porušenia pravidiel hospodárskej súťaže, má na túto dcérsku spoločnosť rozhodujúci vplyv, pokiaľ žalovaní nie sú zbavení možnosti odvolávať sa na dôkazy svedčiace buď o tom, že táto materská spoločnosť priamo alebo nepriamo nevlastní celé alebo takmer celé základné imanie uvedenej dcérskej spoločnosti, alebo o tom, že táto domnienka by mala byť napriek tomu vyvrátená.

Podpisy